

2021-05-19

Till: Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden
För kännedom: Kommunfullmäktige

Granskning av intern kontroll gällande stöd till föreningar

Vi har genomfört en granskning av intern kontroll avseende styrning, kontroll och uppföljning av föreningsbidrag. Granskningen är en del i vår revisionsplan för år 2021.

Bakgrunden till vår granskning är kommunen har ett omfattande föreningsliv inom kultur och idrott. Föreningslivet är en viktig del av samhället som stärker livskvaliteten, ger trygghet och skapar gemenskap. Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden ansvarar för utbetalning av kommunens föreningsbidrag till kultur- och fritidsföreningar. Det primära syftet med föreningsbidraget är att stödja kommunens föreningar som organiserar barn- och ungdomsverksamhet och publika aktiviteter riktade till barn och unga. För att föreningsbidrag ska uppnå en kommuns utpekade mål och strategier krävs att det finns fastställda riktlinjer för vilka som kan erhålla stöd, samt kontroll på att riktlinjer efterlevs genom uppföljning av faktiska utbetalningar. Kommunen bör även ha tydliga principer kring vilken verksamhet och/eller vilka föreningar som ska prioriteras bidrag. I vår riskanalys för 2021 har vi identifierat risker avseende kommunens hantering av föreningsbidrag.

Vår övergripande bedömning är kultur-, demokrati- och fritidsnämnden inte fullt ut har en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning avseende föreningsbidrag.

Vår granskning visar att nämndens nuvarande regler för föreningsbidrag inte är tillräckligt tydliga. Vidare visar vår granskning att nämnden inte har beslutat om några principer för prioritering vid bedömning av bidragsansökningar, vilket vi ser som en väsentlig del för att öka möjligheterna att uppnå nämndens mål på området. Granskningen visar också att roll- och ansvarsfördelningen mellan nämnden och förvaltningen avseende föreningsbidrag kan tydliggöras och specificeras ytterligare.

Utöver ovanstående har granskningen visat att nämnden ytterligare bör utveckla sin interna kontroll avseende dels vilka föreningar som får bidrag från nämnden och/eller fler nämnder/aktörer i kommunen, dels den systematiskt löpande interna kontroll genom textstickprovskontroller.

I granskningen har vi noterat att nämnden arbetar med nya riktlinjer för föreningsbidrag från och med 1 januari 2022 och kopplat till detta arbete finns en ambition om att utarbeta riktlinjer för fusk och oegentligheter kopplade till föreningsbidrag, vilket vi ser positivt på.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi lämna följande rekommendationer:

- Fastställa riktlinjer eller rutiner som tydliggör hur nämndens bedömningskriterier tar utgångspunkt i fullmäktiges mål vid bedömning av bidragsansökningar.
- säkerställa att de nya riktlinjerna för kultur- och föreningsbidrag implementeras enligt tidplan,
- fastställa principer för prioritering vid ansökningar om kultur- och föreningsbidrag,
- fastställa principer för prioriteringar för föreningsbidrag avseende barn- och ungdomsidrott,
- fastställa en prioriteringsordning för fördelning av föreningsbidrag till kulturverksamheter,

JÄRFÄLLA

Kommunrevisionen

2021-05-19

- överväga att införa kontroller som syftar till att öka kunskapen om i vilken utsträckning föreningar får bidrag från andra nämnder och aktörer,
- vidta åtgärder för en mer sammanhållen styrning och uppföljning av föreningsbidrag

Vi önskar att nämnden inkommer med yttrande och redovisning av hur man avser att utveckla verksamheten mot bakgrund av vår granskning och rekommendationer. Yttrande önskas senast 15 september 2021.

Järfälla 2021-05-25

För revisorerna i Järfälla kommun

Allgun Wilhelmsson
Ordförande

Anders Sörensen
Vice ordförande

Granskning av bidrag till föreningslivet

Revisionsrapport

Järfälla kommun

KPMG AB

2021-05-25

Antal sidor: 19 (inklusive bilaga)

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Mål avseende föreningslivet i kommunen	6
3.2	Nämndens riktlinjer och rutiner för föreningsbidrag	8
3.3	Ansvarsfördelningen mellan nämnd och förvaltning	10
3.4	Principer för prioriteringar vid bedömning av bidragsansökningar	11
3.5	Prioritering av föreningsbidrag till barn- och ungdomsidrott	11
3.6	Prioritering av föreningsbidrag till kulturverksamheten	12
3.7	Bidrag från flera nämnder och/eller aktörer i kommunen	12
3.8	Nämndens kontroll över att bidrag används ändamålsenligt	13
3.9	Uppföljning av föreningsbidrag	14
	Bilaga 1 – Källförteckning	16

1 Sammanfattning

KPMG har av de förtroendevalda revisorerna i Järfälla kommun fått i uppdrag att granska kommunens bidrag till föreningslivet. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kultur-, demokrati- och fritidsnämnden har en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av föreningsbidrag. Granskningen ingår i revisionsplan för år 2021.

Vår sammanfattande bedömning är kultur-, demokrati- och fritidsnämnden bör stärka sin styrning, kontroll och uppföljning avseende föreningsbidrag. Utifrån genomförd granskning bedömer vi att nämndens nuvarande regler inte är tillräckligt tydliga. Däremot konstaterar vi och ser positivt på att nämnden har beslutat om införande av nya riktlinjer för föreningsbidrag från och med 1 januari 2022. Kopplat till detta arbete finns även en ambition om att utarbeta riktlinjer för fusk och oegentligheter kopplade till föreningsbidrag.

Vidare har vår granskning visat att nämnden inte har beslutat om några principer för prioritering vid bedömning av bidragsansökningar. Det är vår bedömning att principer för prioriteringar med fördel kan användas för att främja och stötta utsatta grupper, öka kunskap och engagemang och därmed även öka nämndens måluppfyllelse. För att minska risken att föreningsansökningar bedöms och prioriteras olika bedömer vi att nämndens principer för prioriteringar, oavsett föreningsverksamhet, bör vara nedskrivna och fastställda.

Därutöver bedömer vi på grundval av vad som har framkommit under granskningen att roll- och ansvarsfördelningen mellan nämnden och förvaltningen avseende föreningsbidrag kan tydliggöras och specificeras ytterligare.

Avslutningsvis bedömer vi att nämnden inte har en tillräcklig intern kontroll och uppföljning kring vilka föreningar som får bidrag från nämnden och/eller fler nämnder/aktörer i kommunen. Dessutom bedömer vi att nämnden inte har en tillräckligt systematiskt löpande interna kontroll. Vår granskning visar till exempel att stickprovskontroller inte görs återkommande i syfte att säkerställa att föreningsbidrag används på ett ändamålsenligt sätt.

Rekommendationer

Med anledning av ovanstående rekommenderar vi kultur-, demokrati- och fritidsnämnden att:

- Fastställa riktlinjer eller rutiner som tydliggör hur nämndens bedömningskriterier tar utgångspunkt i fullmäktiges mål vid bedömning av bidragsansökningar.
- säkerställa att de nya riktlinjerna för kultur- och föreningsbidrag implementeras enligt tidplan,
- fastställa principer för prioritering vid ansökningar om kultur- och föreningsbidrag,
- fastställa principer för prioriteringar för föreningsbidrag avseende barn- och ungdomsidrott,
- fastställa en prioriteringsordning för fördelning av föreningsbidrag till kulturverksamheter,
- överväga att införa kontroller som syftar till att öka kunskapen om i vilken utsträckning föreningar får bidrag från andra nämnder och aktörer,
- vidta åtgärder för en mer sammanhållen styrning och uppföljning av föreningsbidrag

2 Bakgrund

Järfälla kommun har ett omfattande föreningsliv inom kultur och idrott. Föreningslivet är en viktig del av samhället som stärker livskvaliteten, ger trygghet och skapar gemenskap. Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden ansvarar för utbetalning av kommunens föreningsbidrag till kultur- och fritidsföreningar. Det primära syftet med föreningsbidraget är att stödja kommunens föreningar som organiserar barn- och ungdomsverksamhet och publika aktiviteter riktade till barn och unga.

För att föreningsbidrag ska uppnå en kommuns utpekade mål och strategier krävs att det finns fastställda riktlinjer för vilka som kan erhålla stöd, samt kontroll på att riktlinjer efterlevs genom uppföljning av faktiska utbetalningar. Kommunen bör även ha tydliga principer kring vilken verksamhet och/eller vilka föreningar som ska prioriteras bidrag.

Under 2018 genomförde revisorerna en granskning av föreningsstödet. Granskningen visade ett behov av att se över befintliga bidragsregler samt att reglerna på ett tydligare sätt borde ha en koppling till de beslutade målen.

I samband med riskanalysen för 2021 har revisorerna identifierat risker avseende kommunens föreningsbidrag. Mot bakgrund av det bedömer revisorerna att det finns ett behov av att genomföra en granskning av bidrag till föreningslivet, samt följa upp det arbete som genomfört sedan 2018 års revisionsgranskning.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kultur-, demokrati- och fritidsnämnden har en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av föreningsbidrag. Följande revisionsfrågor besvaras i rapporten:

- I vilken utsträckning tar nämndens bedömningskriterier, avseende föreningsbidrag, utgångspunkt i av kommunfullmäktige beslutade mål?
- Vilka riktlinjer förekommer i nämndens beslutsprocess avseende föreningsbidrag?
- Hur ser ansvarsfördelning ut mellan nämnd och förvaltning?
- Vilka övergripande principer ligger till grund för nämndens prioriteringsarbete avseende föreningsbidrag?
- Hur görs prioriteringar mellan olika former av idrottsutövning (till exempel barn/ungdom kontra vuxenidrott, elit/bredd och kvinnligt/manligt) vid bidragsbedömning?
- Hur görs prioriteringar mellan olika former av kulturaktiviteter?
- Vilken kunskap har nämnden om att mottagare av kommunala bidrag även tar emot bidrag från andra aktörer/nämnder i kommunen?
- Hur säkerställer nämnden att beviljade bidrag används på ett ändamålsenligt sätt?
- Är nämndens uppföljning av den interna kontrollen avseende föreningsbidrag tillräcklig?

2.2 Avgränsning

Granskningen avser kultur-, demokrati- och fritidsnämndens styrning, kontroll och uppföljning av föreningsbidrag till kultur- och fritidsföreningar i Järfälla kommun.

2.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis.

I samband med granskningen har följande revisionskriterier använts:

- Reglemente för kultur-, demokrati- och fritidsnämnden
- Tillämpningsbara interna regelverk, riktlinjer och/eller policys

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av kommunens dokumentation för området
- Intervjuer med berörda tjänstemän och politiker.

Se Bilaga 1 – Källförteckning för detaljer avseende dokument och intervjupersoner. Samtliga intervjuade tjänstemän har getts möjlighet att faktagranska ett rapportutkast.

3 Resultat av granskningen

3.1 Mål avseende föreningslivet i kommunen

lakttagelser

Kommunfullmäktiges mål

I Budget 2021–2023 framgår de av kommunfullmäktige beslutade portalmålet samt inriktningsmålen. Portal- och inriktningsmål redogörs i nedanstående figur.

Portalmål

Järfälla ska vara en trygg och attraktiv inflyttningskommun som kännetecknas av ekonomisk tillväxt, god välfärd och hållbar utveckling.

Inriktningsmål

Tryggare Järfälla

Ett tryggt Järfälla är ett attraktivt Järfälla. Alla människor ska kunna känna sig trygga när de rör sig i Järfälla, oavsett plats och tid på dygnet.

Inriktningsmål

God välfärd

Järfällabon ska få ut bästa möjliga välfärds-tjänster för sina skatte-pengar. Kommunalt fi-nansierade verksamheter ska bedrivas effektivt, med ständigt förbättrade resultat och hög brukar-upplevd kvalitet avse-ende såväl verksamhet-ens innehåll som perso-nalens bemötande.

Inriktningsmål

Hållbar utveckling

Det sociala utanförskapet ska brytas. De som av olika anledningar har hamnat utanför ska alltid erbjudas en väg in/till-baka. Genom miljö- och hållbarhetsarbete tar vi vara på värden som gör Järfälla attraktivt.

Kultur-, demokrati- och fritidsnämndens mål

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden har utifrån kommunfullmäktige beslutade portal- och inriktningsmål brutit ned dessa i ett antal nämndmål. Utifrån inriktningsmålet "God välfärd" har nämnden beslutat om ett nämndmål som avser kultur- och fritidsaktiviteter:

Nämndmål: Järfällabornas nöjdhet med kultur- och fritidsaktiviteter ska öka

Nämnden har även beslutat om ett antal indikatorer i syfte att säkerställa en ändamålenlig måluppfyllelse och uppföljning. För att nämndmålet ska vara uppnått krävs att 2 av 3 trygghetsindikatorer, 10 av 12 god-välfärds-indikatorer, samt 2 av 2 hållbar-utvecklings-indikatorer är uppfyllda.

Därutöver har nämnden beslutat om sju huvudaktiviteter som förvaltningen ska arbeta utifrån. Huvudaktiviteterna syftar till att uppfylla indikatorerna och därmed även nämndmålet. Varje huvudaktivitet har brutits ned till delaktiviteter av respektive

verksamhet på förvaltningen. Två av sju huvudaktiviteter avser föreningslivet. De två huvudaktiviteterna samt tillhörande delaktiviteter redogörs i nedanstående tabell.

Huvudaktivitet	Delaktivitet
Samarbета med föreningslivet, för att tillsammans öka kunskap och engagemang.	<ul style="list-style-type: none"> — Järfälla medverkar i Friluftslivets år 2021 med tema "Luften är fri". — Föreningsdialog med idrottsföreningar utvecklas vidare inom Samsyn Järfälla.
En digital utbudsplattform utvecklas under 2021 för att fler ska kunna ta del av kommunens natur-, kultur- och fritidsmöjligheter.	<ul style="list-style-type: none"> — Marknadsföra möjligheter att delta i föreningslivet för alla målgrupper.

Särskilt uppdrag under 2021 - Fritidscheck

Under 2021 har kultur-, demokrati och fritidsnämnden, av kommunstyrelsen, fått i uppdrag att införa ett system för *Fritidscheck*. Uppdraget bygger på den modell som arbetades fram under mandatperioden 2010–2014. Förutsättningar för implementeringen har rapporterats till nämnden vid sammanträdet 2019-05-14 och därefter lämnats över till kommunstyrelsen. Uppdraget beräknas att implementeras under hösten 2021.

Bedömningskriterier för ansökningar av föreningsbidrag

"Regler avseende kommunalt bidragsstöd", som nämnden senast reviderade 2015-12-02, §78, reglerar de riktlinjer och regler som finns för föreningsbidrag i kommunen. En mer detaljerad beskrivning kring reglerna redogörs i kap. 3.2.

Enligt reglerna syftar kommunens bidragsgivning till att primärt stödja Järfällaföreningarnas organiserade barn- och ungdomsverksamhet och deras publika aktiviteter riktade till barn och unga. I reglerna redogörs nedanstående bedömningskriterier för att få föreningsbidrag. Föreningen ska:

- vara uppbyggd enligt demokratiska principer
- vara politiskt och religiöst obunden.
- följa beslutad policy avseende alkohol, droger, jämställdhet och värdegrundsarbete.
- vara godkänd av riksorganisation.
- i huvudsak bygga på medlemsaktiviteter och insatser riktade till barn och unga i åldrarna 4–20 år.

Utifrån granskning av dokumentation samt vad som framkommit i samband med intervjuer framgår det inte tydligt hur nämndens bedömningskriterier för föreningsbidrag tar utgångspunkt i fullmäktiges mål.

Bedömning

Utifrån den dokumentation vi granskat och de intervjuer vi genomfört konstaterar vi att nämnden har brutit ned fullmäktiges portal- och nämndmål och beslutat om nämndmål och huvudaktiviteter som avser kultur- och fritidsaktiviteter i kommunen. Detta är, i och

för sig, positivt. Samtidigt bedömer vi att det inte är tydliggjort hur och i så fall på vilket sätt nämndens bedömningskriterier för föreningsbidrag tar utgångspunkt i de av fullmäktiges beslutade mål i samband med bedömning av bidragsansökningar. Mot bakgrund av detta bedömer vi att nämnden bör fastställa riktlinjer eller rutiner som tydliggör hur nämndens bedömningskriterier tar utgångspunkt i fullmäktiges mål vid bedömning av bidragsansökningar.

3.2 Nämndens riktlinjer och rutiner för föreningsbidrag

lakttagelser

Riktlinjer och organisation av föreningsbidrag

Regler avseende kommunalt bidragsstöd reglerar de riktlinjer och regler som finns för föreningsbidrag i kommunen. Det framgår inte om nämnden beslutat om reglerna. Efter kontroll med förvaltningen framgår att de är beslutade och senast reviderade 2015.

Nya riktlinjer beslutade och gäller från 2022

Efter revisorernas granskning av föreningsbidrag 2018 har kultur-, demokrati- och fritidsnämnden beslutat om att arbeta fram nya riktlinjer och regler för kultur- och fritidsbidrag. De nya riktlinjerna beslutades om i april 2021 och ersätter tidigare "Regler avseende kommunalt bidragsstöd" från och med 1 januari 2022. Eftersom riktlinjerna inte är giltiga vid granskningstillfället har vi inte tagit hänsyn till dessa i samband med bedömningen i revisionsrapporten.

Enligt de nya riktlinjerna finns ett behov av långsiktighet för att stärka föreningslivets verksamhet generellt, särskilt avseende barn- och ungdomsverksamhet. Vid utbetalning av föreningsbidrag ska kommunens övergripande mål, enligt de nya riktlinjerna, vara en del av bedömningen. Vi noterar att det inte framgår hur målen ska integreras i bedömningen.

Aktivitetskort på nätet (APN)

Aktivitetskort på nätet (APN) är Järfälla kommuns digitala system för närvaro- och bidragshantering till föreningar. För att erhålla bidrag är det en grundförutsättning att föreningen är registrerad i systemet. Enligt de intervjuade betyder detta en bättre säkerhet, en enklare administration (digital), mindre risk för fel och en snabbare utbetalning av godkända föreningsbidrag.

APN omfattar alla kommunens bidrag till föreningslivet. Systemet sorterar ansökningar automatiskt utifrån de regler som finns. Uppgifter som ska lämnas är:

— Föreningens namn	— Medlemsantal
— Postadress	— Huvudsaklig verksamhet
— Organisationsnummer	— Stadgar
— Huvudpostmottagare	— Post- och bankgironummer
— Styrelseledamöter (minst tre personer)	— Verksamhetsplan

När föreningen är registrerad kan ansökan avseende specifikt bidrag lämnas in. Ansökan bedöms utifrån den kravspecifikation som avser det specifika bidraget.

Bidrag till fritidsföreningar

Nämnden betalar ut följande bidrag för fritidsverksamhet:

- Kommunalt aktivitetsbidrag
- Lokalbidrag – driftbidrag till egna lokaler
- Projektstöd
- Uppdragsstöd
- Ledarutbildningsbidrag

Bidrag till kulturföreningar

Nämnden betalar ut följande bidrag för kulturverksamhet:

- Bidrag till kulturverksamhet
- Bidrag till kulturprojekt
- Kulturmånadsbidrag
- Bidrag till program vid Görveln

En detaljerad beskrivning kring respektive bidrags, syfte, regler och belopp finns i dokumentet *Regler avseende kommunalt bidragsstöd*.

En snabb slant

Unga mellan 13–20 år kan söka ett ekonomiskt bidrag för att förverkliga idéer och projekt. Det kan vara ett evenemang eller ett projekt inom områdena idrott, kultur, fritid eller demokrati. "En snabb slant" söks via kommunens hemsida.

Indirekta bidrag

Nämnden erbjuder även stöd via lokaltaxor, det vill säga en kostnadsreducering av lokalhyror till föreningar. Enligt gällande regler gäller följande taxor:

Anläggning/Taxa	Ungdom	Senior	Arrangemang/ungdom
Gymnastik/sporthall	35 kr/tim.	95 kr/tim.	95 kr/tim.
Naturgräsplan	45 kr/tim.	105 kr/tim.	105 kr/tim.
Simhall (bassäng)	50 kr/tim.	105 kr/tim.	105 kr/tim.
Ishall + friidrott	55 kr/tim.	105 kr/tim.	105 kr/tim.
Järfällaförening (vuxen)	-	180 kr/tim.	

Avgiften för privatpersoner och företag är från 250 kr/tim. och uppåt beroende på lokal, samt från 450 kr/tim. och uppåt beroende på fotbollsplan.

Ekonomiskt stöd i samband med pandemin

Enligt intervjuade har antalet bidragsansökningar minskat under 2020–2021. På grund av detta har nämnden haft ekonomiskt utrymme, en miljon kronor, att betala ut extra ekonomiskt stöd till föreningar i behov och som drabbats hårdast av rådande pandemi och dess restriktioner. Eftersom det stödet inte regleras av gällande regler och delegationsordning är det nämnden som beslutar om vilka föreningar som kan få det utbetalat. Vi har dock inte granskat närmare vilka belopp som har utbetalats eller till vilken verksamhet.

Bedömning

Utifrån granskning av underlag och framför allt utifrån genomförda intervjuer konstaterar vi att gällande regelverk avseende föreningsbidrag inte har uppdaterats eller reviderats sedan år 2015. Det är enligt vår bedömning anmärkningsvärt. Det framkommer dock under vår granskning att nya riktlinjer har beslutats under 2021 och kommer att träda i kraft från årsskiftet 2022. Vi bedömer detta som positivt men anser att det är angeläget att nämnden säkerställer att de nya riktlinjerna för kultur- och föreningsbidrag implementeras enligt tidplan.

3.3 Ansvarsfördelningen mellan nämnd och förvaltning

lakttagelser

Delegationsordning

Ansvarsfördelningen regleras av nämndens beslutade delegationsordning¹. I den framgår att förvaltningschefen och verksamhetschefer har delegation att fördela föreningsbidrag enligt gällande regler till fritids- och kulturföreningar. Delegationsordningen reglerar inte några beloppsgränser kopplade till utbetalning av föreningsbidrag. Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande.

Enligt de intervjuade kan ansvarsfördelningen mellan nämnden och förvaltningen i vissa situationer uppfattas som otydlig och att det finns ett behov av att förtydliga och specificera delegationen ytterligare.

Bedömning

Vår bedömning utifrån intervjuer och granskning av underlag är att roll- och ansvarsfördelningen mellan nämnden och förvaltningen avseende föreningsbidrag i huvudsak är ändamålsenlig.

¹ Fastställd av nämnden 2015-02-13, §20. Senast reviderad 2020-09-29, § 67.

3.4 Principer för prioriteringar vid bedömning av bidragsansökningar

lakttagelser

Övergripande principer

I reglerna avseende kommunalt bidragsstöd framgår grundförutsättningar och bedömningskriterier för utbetalning av respektive föreningsbidrag. I samband med granskningen har vi inte erhållit några nedskrivna principer för prioriteringar vid bedömning av bidragsansökningar.

Av intervjuer framgår att en del ansökningar, som till exempel avser större föreningsverksamheter, är mer komplicerade att bedöma än andra. Enligt de intervjuade finns det ambitioner för att förtydliga principerna för prioriteringar vid bedömning av bidragsansökningar. Syftet är att principerna både ska vara tydliga för nämnd och förvaltning, men även för föreningar som tilldelas eller nekats bidrag.

Bedömning

Vi konstaterar utifrån genomgången dokumentation och intervjuer att nämnden inte beslutat om några principer för prioritering. Det finns inte heller några nedskrivna principer för prioriteringar, på förvaltningsnivå, som ligger till grund för nämndens bedömningar av bidragsansökningar, samt beslut av utbetalningar av bidrag. Nedskrivna regler eller principer för prioriteringar är enligt vår bedömning ett nödvändigt verktyg för tjänstemän att göra bedömningar av ansökningar utifrån. Dessutom är fastställda principer en självklar utgångspunkt för uppföljning kring huruvida bidrag används för det ändamål de har utbetalats. Vi bedömer mot den bakgrunden att det är angeläget att nämnden fastställer principer för prioritering vid ansökningar om kultur- och föreningsbidrag.

3.5 Prioritering av föreningsbidrag till barn- och ungdomsidrott

lakttagelser

Prioriteringsordning

I gällande regler avseende bidragsstöd framgår inte några prioriteringar av föreningsbidrag inom barn och ungdomsidrotten. Den prioriteringsordning som redogörs är avseende tidbokning av gymnastik och idrottshallar.

Enligt de intervjuade prioriteras alltid bidrag till barn- och ungdomsföreningar. I övrigt prioriteras bidragsansökningar vars verksamhet är tillgängliga och anpassade för alla barn och unga. Enligt uppgift kan prioritering vid fördelning av tider i kommunens träningshallar upplevas svårt.

Enligt de intervjuade genomförs inte några prioriteringar mellan olika former av idrottsutövning vid bidragsgivning. Bedömning sker av ansökan och inte beroende av vilken barn- och ungdomsidrott som föreningen utövar.

Bedömning

Vi konstaterar utifrån genomgången dokumentation och intervjuer att nämnden inte beslutat om några principer för prioritering av föreningsbidrag till barn- och ungdomsidrott. Vi bedömer att principer för prioriteringar avseende barn- och ungdomsidrott med fördel kan användas för att främja och stötta utsatta grupper, öka kunskap och engagemang och därmed även öka nämndens måluppfyllelse.

Vi bedömer mot den bakgrunden att det är angeläget att nämnden fastställer principer för prioriteringar för föreningsbidrag avseende barn- och ungdomsidrott.

3.6 Prioritering av föreningsbidrag till kulturverksamheten

Iakttagelser

Prioriteringsordning

I samband med granskning av gällande regler för bidragsstöd har vi inte iakttagit någon nedskreven prioritering av föreningsbidrag till kulturverksamhet.

Enligt de intervjuade upplevs bedömningskriterierna för bidrag till kulturverksamhet vara tillräckligt tydliga. Enligt uppgift prioriteras kulturprojekt som avser och/eller gynnar barn- och ungdomsverksamhet. Stöd för kulturprojekt för vuxna kan beviljas om det bedöms ha betydelse för Järfällas kulturliv.

Bedömning

Utifrån vår granskning konstaterar vi att nämnden inte har beslutat om några principer för prioritering mellan olika former av kulturaktiviteter. Vi noterar dock utifrån intervjuer att de bedömningskriterier som finns tillgängliga gör det möjligt att prioritera på ett tillfredsställande sätt. Även om så är fallet gör vi bedömningen att fastställda principer för prioritering av föreningsbidrag till kulturverksamheter ökar likvärdigheten, transparensen och därmed legitimiteten vid fördelning av föreningsbidrag till kulturverksamheter. Mot den bakgrunden bedömer vi det som angeläget att nämnden fastställer en prioriteringsordning för fördelning av föreningsbidrag till kulturverksamheter.

3.7 Bidrag från flera nämnder och/eller aktörer i kommunen

Iakttagelser

I reglerna avseende kommunalt föreningsstöd framgår inte om, och i så fall hur, bidrag från flera nämnder och/eller aktörer ska hanteras. I samband med intervjuerna framgår att ett flertal föreningar får bidrag i form av "aktiva" bidrag, som exempelvis aktivitetsbidrag tillsammans med ledarskapsbidrag, samtidigt som de får indirekta bidrag så som sänkt kostnad för hyra i lokaler.

En del av de intervjuade upplever att det inte finns någon kontroll för att fastställa om en förening får bidrag från flera nämnder i kommunen och/eller andra aktörer. Samtidigt kan vi, utifrån granskning av dokument och protokoll, inte se att nämnden beslutat om att ta ställning i frågan om föreningar ska kunna få bidrag från flera nämnder och/eller aktörer i kommunen samtidigt. Vi kan inte heller se att nämnden får någon uppföljning kring

förvaltningens eventuella kunskap i att vissa föreningar får flera olika bidrag, aktiva som inaktiva.

Fritidsverksamheten

Enligt de intervjuade finns en god kontakt och löpande dialog med kommunens idrottsföreningar som får bidrag. Avstämning sker löpande och i samband med uppföljning kontrolleras om föreningen får bidrag från andra aktörer.

Kulturverksamheten

Det genomförs alltid en årlig avstämning med socialförvaltningen i januari, då båda förvaltningar fått in sina bidragsansökningar. En förening kan därefter vidarebefordras till exempelvis socialförvaltning istället om bidragsansökan omfattar deras verksamhet mer.

Enligt de intervjuade finns det därtill en löpande rutin att stämma av med socialförvaltningen avseende till exempel frågor från föreningar som vill ansöka om bidrag. Anledningen är att det ibland kan vara oklart om ansökan till exempel avser ett kulturprojekt eller om det är ett socialt projekt.

Bedömning

Utifrån granskning av underlag, protokoll samt intervjuer framgår att nämnden har viss insyn när det gäller i vilken utsträckning föreningar får bidrag från andra nämnder eller aktörer. Däremot konstaterar vi utifrån genomförd granskning att uppföljningen av i vilken utsträckning föreningar får bidrag från andra nämnder eller aktörer inte sker tillräckligt systematiskt. Vi bedömer att en god kontroll av i vilken utsträckning föreningar får bidrag från andra nämnder och aktörer kan vara ett stöd i nämndens prioriteringsarbete vid fördelning av föreningsbidrag. Vi bedömer mot den bakgrunden att nämnden bör överväga att införa kontroller som syftar till att öka kunskapen om i vilken utsträckning föreningar får bidrag från andra nämnder och aktörer.

3.8 Nämndens kontroll över att bidrag används ändamålsenligt

lakttagelser

Nämndens kontroll över bidrag

Nämnden har inte fastställt några riktlinjer som beskriver hur nämnden och/eller förvaltningen ska och/eller bör agera och hantera oegentligheter och/eller fusk kopplat till föreningsbidrag. Det framgår inte i gällande regler avseende bidragsstöd några eventuella konsekvenser vid oegentligheter och/eller fusk. I de nya riktlinjerna som gäller från januari 2022 framgår inte heller några rutiner kring detta. Enligt de intervjuade pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer avseende oegentligheter och fusk kopplat till föreningsbidrag.

Mer detaljerade uppföljningar vid återrapportering till nämnden avseende enskilda föreningar kan, enligt intervjuade, genomföras efter beslut och behov.

Aktivitetskort på nätet (APN)

Med hjälp av APN har förvaltningen systematiserat hanteringen av bidragsansökningar. I det digitala systemet går det att se hur mycket respektive förening fått i bidrag samt möjliggjort en samlad uppföljning. Ett exempel är att systemet larmar om en förening anger att ett barn har två aktiviteter samtidigt. Det görs dock ingen löpande kontroll eller stickprov för att säkerställa att bidrag används ändamålsenligt.

Bedömning

Alla offentliga verksamheter som finansieras av det allmänna via skatteintäkter är beroende av allmänhetens förtroende och tillit till att fördelade medel används på därför avsett sätt. Vi bedömer därför det som bekymmersamt att vi inte har kunnat identifiera någon struktur eller system för kontroll som tydligt anger hur nämnden säkerställer att fördelade medel används som tänkt.

Vår bedömning är att nämnden bör stärka sin styrning för att säkerställa att beviljade bidrag används ändamålsenligt. Vi ser därför positivt på att det finns ambitioner att arbeta fram och besluta om riktlinjer för fusk och oegentligheter kopplade till föreningsbidrag.

Vi ser förvisso positivt på att förvaltningen använder sig av befintliga digitala system för att minimera fusk kopplat till föreningsbidrag. Samtidigt bedömer vi att nämnden bör stärka systematiken i den *löpande interna kontrollen* genom att identifiera en process som syftar till att säkerställa att föreningsbidrag används på därför avsett sätt.

3.9 Uppföljning av föreningsbidrag

lakttagelser

Uppföljning av föreningsbidrag

Nämnden har ansvar att tillse att uppföljning och utvärdering sker av beslutad verksamhet som bedrivs i kommunal regi. Uppföljningen av föreningsbidrag genomförs främst genom granskning av föreningars årsredovisning och verksamhetsberättelse. Löpande träffar genomförs med framför allt de större föreningarna. Enligt uppgift har förvaltningen även anordnat workshops för föreningslivet, med syfte att bland annat belysa kravspecifikationen för att få föreningsbidrag.

Enligt de intervjuade sker en ekonomisk uppföljning löpande vid utbetalning av föreningsbidrag, i samband med rapportering av delegationsbeslut. Intervjuade upplever att det finns en övergripande bild över de bidrag som betalas ut.

Intern kontrollplanen 2021

Inför 2021 har nämnden beslutat att lyfta föreningsbidrag som en risk i den årliga intern kontrollplanen. Föreningsbidrag ska under året kontrolleras i fyra kontrollpunkter uppdelat på kulturbidrag och fritidsbidrag.

I tre av fyra risker avser kontrollmomentet att säkerställa att regler och rutiner följer "Riktlinjer för kultur- och fritidsstöd i Järfälla kommun". Vi noterar att detta är riktlinjerna som gäller från 2022. Utifrån en av de identifierade riskerna framgår det att en ny rutin ska

skapas och efterlevs avseende "Fritidscheck". Det framgår vidare av rutinen att uppföljning ska ske genom att en handläggare genomför stickprov. Det framgår dock inte hur många stickprov som görs eller hur frekvent dessa stickprov genomförs.

Uppföljningen av internkontrollpunkterna sker löpande under året. Återrapportering till nämnden sker i samband med delårsrapporten, samt i verksamhetsberättelsen vid årsbokslut.

Bedömning

Utifrån genomförda intervjuer och granskad styrdokumentation konstaterar vi att nämnden förvisso bedriver ett uppföljningsarbete utifrån föreningars årsredovisning och verksamhetsberättelse. Dessutom noterar vi att nämnden valt att lyfta föreningsbidrag som en risk i den interna kontrollplanen för 2021. Däremot visar vår granskning, i sin helhet, att det saknas en systematik som binder ihop uppföljningsarbetet med uppföljning av den interna kontrollen i syfte att säkerställa en ändamålsenlig styrning, kontroll och uppföljning av föreningsbidrag. Vi bedömer mot den bakgrunden att nämnden bör vidta åtgärder för en mer sammanhållen styrning och uppföljning av föreningsbidrag.

2021-05-25

KPMG AB

Mikael Lind

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Anna Hammarsten

Verksamhetsrevisor

Martin Jansson

Verksamhetsrevisor

Bilaga 1 – Källförteckning

Intervjuade politiker och tjänstemän

Kultur-, demokrati- och fritidsnämndens presidium

Kultur- och fritidsdirektör

Fritidschef

Kulturchef

Controller

Demokratiutvecklare

Lokalsamordnare/utredare

Dokumentation

Reglemente, Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Mål & budget, 2021–2023, Järfälla kommun

Mål & budget, 2021, Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Bokslut och verksamhetsberättelse 2020, Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Intern kontrollplan 2021, Kultur-, och demokrati- och fritidsnämnden

Delegationsordning, Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Bidragsregler – kommunalt föreningsstöd, giltiga 2021

Riktlinjer för kultur- och fritidsstöd i Järfälla kommun, KDN, april 2021, giltiga från 2022

Redogörelse till nämnden: Redovisning av föreningsbidrag

Risk- och väsentlighetsanalys inför omorganisation av föreningsbidraget

Översyn av föreningsstöd

Utredning om stöd till ekonomiska föreningar

Fördjupad BKA Föreningsstödsöversyn

Fördjupad konsekvensanalys av förändringar i föreningsstöd inom kultur- och fritid

Protokollgranskning januari 2020 – april 2021